

Referat

Emne **NORTEK**, Nordisk vejregelgruppe om vejafmærkning

Mødedato 20. - 21. november 2007

Sted Vejdirektoratet, København

Møde nr. 2-2007

Deltagere Gry Horne Johansen, Statens vegvesen Vejdirektoratet (N)
Stine Forsbak, Statens vegvesen Vejdirektoratet (N)
Elenor Persson, Vägverket (S)
Niclas Nilsson, Vägverket (S)
Tuomas Österman, VÄGFORVALTNINGEN (FIN)
Kenneth Kjemtrup, Vejdirektoratet (DK)
Pia Brix, Vejdirektoratet (DK)

Fraværende Chester Bernsten, Vägverket (S)
Per-Olof Linsén, VÄGFORVALTNINGEN (FIN)
Björn Ólafsson, Vegagerdin (I)

Niels Juels Gade 13
Postboks 9018
1022 København K
Tlf. 7244 3333
Fax 3315 6335
vd@vd.dk
Vejdirektoratet.dk

21. december 2007
Rev. januar 2008

Sagsbehandler
Pia Brix
Dir. tlf. 7244 3486
pbx@vd.dk

Dagsorden punkt 1- 8.

1. Mødet åbnes, praktiske oplysninger

Vejdirektoratet byder velkommen. Fra arbejdsgruppen en særlig velkommen til Stine Forsbak, Norge, og Niclas Nilsson, Sverige, som er nye deltagere i NORTEK-gruppen.

2. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden godkendt med bemærkning om at følgende emner ønskes medtaget under punkt 4:

Sverige ønsker drøftelser om vejvisning til sygehus.

Norge ønsker drøftelser af emnet om skiltning af miljøzoner.

Drøftelse/godkendelse af arbejdsgruppens kommissorium

Kommissorium for NORTEK af november 2007 blev godkendt. Med tilslutning fra de lande, som var repræsenteret ved mødet, blev det aftalt, at den nordiske arbejdsgruppe forbliver i det nuværende regi. Det er vigtigt, at arbejdsgruppens formål om at skabe fælles nordisk fagligt netværk mellem landenes vejdirektorater bevares.

Det besluttedes samtidig, at der oprettes selvstændig fane på hjemmesiden NMF, www.nmfv.dk hvor arbejdsgruppens kommissorium og referater fra møderne kan læses. (NMF er et nordisk samarbejde om at koordinere forsknings- og udviklingsindsatsen om vejudstyr).

De nordiske landes vejdirektører kan ved den offentliggørelse samtidig holdes orienteret om arbejdsgruppens formål, udvikling og status ved det faglige netværk.

3. Godkendelse af referat fra seneste møde

Referat fra møde den 19. – 20. februar 2007 blev godkendt med bemærkning til punkt 5, under Finland, i anden sidste linje skrives Finland i stedet for Sverige.

4. Aktuelt tema fra de enkelte lande

CE-mærkning af faste vejtavler (FIN) – Spørgsmål til hvordan de øvrige nordiske lande vil håndtere mærkningsordningen.

Svar fra DK: De europæiske normer og standarder følges, dog med undtagelse af vejledningen om vindbelastning og anvendelse af tavlefolie. DK beregner sig frem til holdbarhed for udstyr i forhold til vindbelastning. For refleksfolie stilles der krav baseret på et tidligere nordisk/engelsk regelsæt, der tager udgangspunkt i luminansbalance. Der stilles krav til luminans.

Med hensyn til vindbelastning er der i DK generelt set ikke konstateret ændringer inden for de seneste 30 år. Der er - i årernes løb - målt kurver med større og mindre vindstyrke, men der har ikke været tale om en stigning i udviklingen.

Alternativ for EU-standarden er beregninger og tests.

I februar 2007 har Vejdirektoratet afholdt møde om CE-mærkningen for fabrikanten og leverandører indenfor den danske industri. Der blev blandt andet orienteret om, at det er industrien, som har ansvaret for CE-mærkningen. Der foregår pt. et tæt samarbejde mellem industrien og Dansk Standard. CE-mærkningen træder i kraft om 1½ år.

Svar fra N: Der vil blive foretaget en gennemgang af beskrivelser mv. til udstyr. Der to leverandører, som er godt i gang med forberedelserne til CE-mærkningen.

Svar fra S: Arbejdet omkring mærkningsordningen forventes igangsat i 2008. Sverige vil give tilbagemelding med yderligere information senere.

Skiltning af grænseovergange mellem landene (N) –

Spørgsmål til vedligeholdelse af landegrænsetavler (EU-tavler) mellem Norge og Sverige. Der er usikkerhed omkring, hvem der igangsætter udskiftning af tavler.

Svar fra S: For tavler, der er placeret på vejarealet inden for Landegrænsen, er det vejmyndigheden for det pågældende land, som varetager vedligeholdelsen. Kontaktperson for Sverige meldes tilbage til Norge.

Behandling af ansøgninger om skiltning til campingpladser

(N) – Spørgsmål til hvilke kriterier, der anvendes for vejvisning/skiltning til campingpladser i de andre nordiske lande.

Svar fra FIN: Campingorganisationen har en kvalitetsordning - en slags stjerneordning - for de enkelte pladser. Mulighed for medlemsordning, som er forholdsvis billig.

Svar fra DK: Under danske forhold er der fastsat en række bestemmelser og krav, særligt i forbindelse med vejvisning til overnatningsmål fra motorveje.

Der er indført nye bestemmelser for servicevejvisning til særligt egnede overnatningssteder, som er hoteller, vandrerhjem og campingpladser, der nu kan få opsat vejvisning fra motorveje. Der er en række kriterier, som skal være opfyldt inden vejvisningen kan opsættes. Et af kriterierne er, at overnatningsmålet ikke må ligge længere væk end 1,5 kilometer i køreafstand fra motorvejen.

For servicevejvisning til campingpladser fra motorveje gælder samtidig, at campingpladsen skal dokumentere, at de har mindst 100 campingenheder, og at de kan kunne modtage gæster indtil kl. 18.00

Endvidere er kriterierne for servicevejvisning til campingplads – både fra motorveje og almindelige veje - at den enkelte campingplads skal kunne dokumentere, at den som minimum opfylder Skov- og Naturstyrelsens Campingreglement.

Svar fra S: Der gælder ganske få kriterier for skiltning til campingpladser som normkrav. Fra vejmyndigheden stilles der ikke krav til campingpladsen eller særligt medlemskab af en organisation.

Ny vejafmærkningsordning og status om forskrift for vejafmærkning (S) – Se punkt 5, status for vejregelarbejdet med skilte.

Kørebaneafmærkning på vejtyper med 2+1 eller 1+1 (S) – Drøftelser omkring emnet om vejmarkering for nye vejtyper med 2+1 eller 1+1. Spørgsmål om anvendelse af større mellemrum (tværsnit) mellem spærrelinjer.

Alle: Generel drøftelse om anvendelse af vejmarkering, dobbelt

spærrelinje med rumleeffekt, hvor der er positive erfaringer ved anvendelse af denne type. Der kan anvendes mellemrabat med større afstand mellem spærrelinjer, i nogle tilfælde adskilles vognbaner med autoværn.

Svar fra FIN: Udleverede regler og rapport om vejtyper med den omtalte vejmarkering.

Reklameskilte langs veje. Projekt om reklame og ulovligt opsatte skilte (S) – Spørgsmål til håndtering af reklameskilte langs vejene. Vil gerne kunne dokumentere, at reklameskilte tager opmærksomheden fra trafikanterne.

Svar N: Statens vegvesen håndhæver reglerne om ulovligt opsatte reklameskilte langs vejene. Der er forbud mod trafikreklame langs offentlige veje. Der skal søges om tilladelse til reklameskilte, som henvender sig til, eller som er synlige for trafikanterne. Ejere af ulovlige skilte opfordres til at fjerne skilte, hvis de er opsat i strid med reglerne.

Svar fra FIN: Der er ikke fastsat nærmere regler inden for området.

Svar fra DK: Det er ikke tilladt at opsætte reklameskilte på vejarealet langs offentlig veje. Reglerne håndhæves, og der gives principielt afslag på ansøgninger om reklameskilte, der ønskes opsat på vejarealet.

I naturbeskyttelsesloven er der fastsat regler for reklameskilte i det åbne land. Der er typisk tale om mindre oplysningsskilte, som kun kan opsættes på egen matrikel/ejendom. Efter nærmere fastsatte bestemmelser kan der – når skiltene ikke virker dominerende i landskabet og ikke er synlige over store afstande – anbringes virksomhedsreklame i tilknytning til en virksomhed. Der er endvidere fastsat bestemmelser for skilte i erhvervsområder, skilte om salg af ejendomme mv.

I DK blev der i 2004 indført nye regler for skiltning til private virksomheder beliggende i landzone eller uden for tættere bebygget område. Der er tale om en særlig servicevejvisning (sort tavle med hvid skrift), som virksomhederne normalt betaler omkostningerne til at få opsat. Den særlige servicevejvisning drejer sig om de kommercielle hensyn. Der er fastsat nærmere krav og bestemmelser for denne type vejvisning. Reglerne findes under www.vejregler.dk i hæfte 3, servicevejvisning på almindelige veje.

Alle: Enighed om, at det kunne være nyttigt at få foretaget en

nærmere undersøgelse og dokumentation af, hvornår trafikanternes opmærksomhed rettes mod reklameskilte og konsekvenserne, for trafikikkerheden.

Orientering om brochure om nyere offentlige vejtavler (DK) –

I juli 2007 er der udgivet en brochure om nyere offentlige vejtavler. Formålet er at gøre trafikanterne opmærksomme på de nye tiltag, der sker inden for området med vejafmærkning. Brochuren er offentliggjort ved en pressemeddelelse, hvori der også oplyses om tests af tavler og symboler inden de tagets i brug. Brochuren i trykt udgave fås på servicestationer og Info-Terier langs motorvejene. Samtidig er der mulighed for at downloade brochuren på www.vejdirektoratet.dk ved at søge efter titlen i søgefeltet.

Brochuren indeholder nyere færdselstavler, symboler til undertavler og vejvisningstavler samt en kort beskrivelse af testen af nye tavler og symboler. Der henvises til testrapporter om tavler.

Skiltning af miljøzoner (N) – Spørgsmål til hvordan miljøzoner skiltes.

Svar DK: Der anvendes forbudstavle C 23,1 og C 23,2 med symbol for lastbil og bus med undertavle med teksten "lastbil og bus med miljøzonemærke undtaget". Den første by, hvor skiltning for miljøzoner forventes indført, vil være i København i 2008. Større byer som Århus og Aalborg har også planer om lignende tiltag.

Information om de nye miljøzoner og mærkningsordningen sker ved indrykning af store annoncer i aviserne både i ind- og udland. Det er den enkelte kommune, som står for annonceringen.

Svar FIN: Der anvendes ikke færdselstavler med symboler men tavler med tekst som information til trafikanterne.

Svar S: Der findes ikke symboler til vejafmærkning for miljøzoner. Nu er der mulighed for, at anvende tekst på tavler som information til trafikanterne.

Spøgelsesbilister (N) – Spørgsmål til om der er indført nye skilte, og hvilken holdning landene har til at anvende skiltning for at forhindre spøgelsesbilister.

Svar FIN: Stort problem med spøgelsesbilister, typisk gruppen med de ældre bilister. Anvender skilte om indkørsel forbudt på ramper.

Svar S: Der sker stadig en stigning i antallet af spøgelseskørsler. Erfaringerne med anvendelse af kørebaneafmærkning med pile viser, at pile har en god effekt.

Svar DK: Der er inden for det seneste år sket i kraftig stigning i antallet af indmeldinger af spøgelsesbilister. Der er fire grupper af spøgelsesbilister – udover ældre bilister og spirituspåvirkede ses også bilister med forskellige sygdomme og rusmidler samt enkelte selvmordskandidater. Endelig er der pågrebet en enkel ung bilist som bevidst har foretaget spøgelseskørsel.

Det er vigtigt, at gøre brug af viden fra den svenske trafikpsykolog, Gabriel Helmers om trafikanters adfærd. Én af de mange konklusioner handler om, at "det som trafikanten ikke kan se, findes ikke". I den danske håndbog for variable tavler beskrives trafikanters adfærd i trafikken og trafikanters evne til at aflæse vejtavler.

Som en konsekvens af ovennævnte adfærd hos trafikanten, er det besluttet, at anvendelse af tabelorienteringstavler, G18 skal sker i et langt større omfang som forvarsling for motorvejtilslutningen ved motorvejtype med ruderanlæg og B-anlæg. Der er indtil nu normalt anvendt diagramorienteringstavle, G14.

Indtil nu har der på den underordnede vej været anvendt diagramorienteringstavle, G14, som viser forvarsling for motorvejtilslutningsanlæg. Diagrammet viser begge til- og frakørsler. Diagrammet, som viser tilkørsel til motorvejen ad ben 2 til venstre længere fremme, kan misforstås, idet trafikanten først ser ben 1 til venstre, og måske overser at C 19 indkørsel forbudt.

Tabelorienteringstavle, G 18 anvendes derfor som udgangspunkt som forvarsling for motorvejtilslutningen. Der anvendes normalt pilvejviser, F 12, hvor tilkørslen til motorvejen er.

Med den nævnte anvendelse af tabelorienteringstavle vises der således ikke information om den først kommende frakørselsrampe, hvor indkørsel er forbudt.

5. Nationale problemstillinger

Status for vejreglarbejdet med skilte i de enkelte lande

Sverige: Ny vejafmærkningsordning og status om forskrift for vejafmærkning. Gennemgang af den nye vägmärkesförordning som er gældende fra 1. juni 2007. Mere info på www.vv.se/vagmarken

Skilte og symboler med ændret betydning, markering med "S" – for varningsmærken: ingen

for vjningspliktsmrken: ingen
for frbudsmrken: C6, C7, C8, C10, C11, og C29.
for pbudsmrken: D11.
for anvisningsmrken: E11, E16 og E18
for lokaliseringsmrken: ingen
for oplysningsmrken: ingen
for symboler er: S1 og S 7
for tillggstavlor: ingen
for trafiksignaler: ingen
for vgmarkeringar: ingen
for andra anordningar: X6

Nytt vgmrke, markering med "!" -
for varningsmrken: A9, A14, A19, A32, A33, A34
for vjningspliktsmrken: ingen
for frbudsmrken: C32, C36, C37 og C38
for pbudsmrken: ingen
for anvisningsmrken: E9, E15 og E22
for lokaliseringsmrken: F11, F12, F22, F24, F28, F30, F33 / G6,
G7 / H4 x 2, H9, H10 og H23
for oplysningsmrken: J1 og J2
for symboler: S4, S9 og S13
for tillggstavlor: T13, T16, T17 og T20
for trafiksignaler: ingen
for vgmarkeringar: M27, M29, M30, M31 og M34
for andra anordningar: X5, X8 og X9

Hndbog for opstning/udfrelse af vejmarkering og skilte til
Entreprenrer er udkommet. Arbejde p vejen udkommer ved
rsskiftet.

I 2008, frste halvr, projekt om reklameskilte langs vejen.

I fremtiden – vejvisningsplaner for samtlige statsveje,
hastighedsgrnser, beskrivelser for ny database for al vgmrken.

Finland: Arbejder med vejvisningsregler og hndbger om
parkeringsvejvisning/P-hus. I 2008, generel gennemgang og revision
af vejvisningsregler. Liste over vejvisningsml.

Udleveret: Vejvisningsregel om turist- og serviceanlg af
28.05.2007, rapport om motorveje / veje 2+2 markering / veje 2+1
Markering af 2007 og rapport om 2+1 af 12.12.2003

Norge: I 2008 – Vejvisning med portaltavler, drifts- og
vedligeholdelsesmanual til opstning af skilte, afmrkning af

arbejde på vejen, reklameskilte langs vejen, håndbog om vejmarkering.

Udleveret: Trafikskilt, Vegoppmerking og trafikksignaler fra 1. juni 2006. Mere info på www.vegvesen.no

Danmark: Der er foretaget en række ændringer og nye tiltag i vejregler for vejvisning. Følgende vejregler om færdselsregulering, vejvisning forventes endelig godkendt og ibrugtaget i 2007.

Hæfte 1, Tavletyper for vejvisning på almindelige veje
Hæfte 3, Servicevejvisning på almindelige veje
Hæfte 6, Vejvisning på motorveje
Hæfte 7, Vejvisning for handicappede
Hæfte 8, Parkeringsvejvisning

For tavletyper på almindelige veje er der bl.a. angivet nærmere beskrivelser for anvendelse af de forskellige tavler ved indkørsel til byer.

For servicevejvisning til seværdigheder er der bl.a. fastlagt nye bestemmelser for vejvisning til nationale og lokale seværdigheder. Endvidere indgår bestemmelser og krav for anvendelse af den nye tavle, som viser symbol for UNESCO verdensarvsmonument. Den nye brune tavle med nyt symbol må kun anvendes til de seværdigheder og attraktioner, som er godkendt og optaget på UNESCO's verdensarvsliste. Der er indført ny brun tavle med symbol for Johanneskorset, som er gældende for nationale seværdigheder. Lokale seværdigheder vejvises med hvid/blå tavle med sort symbol af Johanneskorset.

For vejvisning på motorveje er der under afsnittet om servicevejvisning bl.a. fastsat nye bestemmelser om vejvisning til særlig egnede overnatningsmål. Et af kriterierne for vejvisningen er, at overnatningsstedet har en beliggenhed, som maksimalt er 1,5 kilometer i køreafstand fra motorvejen.

Der er fastsat bestemmelser for placering af nye frakørselstavler, som skal opsættes 1500 meter før frakørslen. Ændringen sker i forbindelse med kravene til tavlernes læsbarhed og mulighed for valg af vognbane i forhold til ændringerne for den generelle hastighed på danske motorveje, som nu er 130 km/h.

Der er indført nyt symbol for vejvisning til transportcenter, M 15.

Der er indført nyt symbol for motorvejskryds. Tavlen anvendes, hvor to motorveje krydser hinanden, eller hvor én motorvej deler sig.

Navngivningen af de forskellige motorvejskryds er sket i tæt samarbejde med radiostationer, fordi navngivningen samtidig skal anvendes til oplysning om stedfæstelse ved ulykker og anden information til trafikanterne.

Den nye vejregel for parkeringsvejvisning beskriver, hvordan der kan planlægges og gennemføres vejvisning til parkeringspladser. Reglen gælder for offentlige parkeringspladser, og private parkeringspladser i det omfang hvor pladsen er offentlig tilgængelig f.eks. ved P-huse til butikcentre. Der er indført nye vejvisere, som er parkeringsvejviser, F 33,1 og parkeringstabelvejviser, F 33,2.

I foråret 2008 forventes hæfte 4, Vejvisning på cykel-, ride- og vandreruter at blive godkendt.

I 2008 – Der arbejdes med nye vejregler om færdselsregulering, midlertidig vejafmærkning (skilte og vejmarkering) og revision af hæfte 5, vejvisning for særlige køretøjer.

I de kommende år vil vejregler for færdselstavler og kørebaneafmærkning (vejmarkering) blive revideret. Et af de større områder bliver revision af vejregler for færdselstavler om standsning og parkering.

6. Forsknings- og udviklingsarbejder

Der er enighed mellem landene om, at det kunne nyttigt, at få foretaget en nærmere undersøgelse og dokumentation af, hvornår trafikanternes opmærksomhed rettes mod reklameskilte og de konsekvenser, det har for trafiksikkerheden.

Trafikledelsessystemer (S) – Anvendelse af blinkende lys ved faste skilte. Leverandører tilbyder blink til afstandsmærker ved jernbaneoverkørsler. Er betænkelige ved, at anvende blinkende lys her.

Alle, generel drøftelse af anvendelse af blinkende lys på skilte. Anbefaling om, at man kan anvende Gabriel Helmers betragtninger om anvendelse af blinkende lys – henvisning til: Håndbog i brug af variable tavler.

Norge har fået samme tilbud men vil ikke anvende gule blink sammen med disse skilte. Der er udarbejdet sammenfatning af flere undersøgelser om anvendelse af gult blink ved fodgængerfelt.

DK anvender i nogle tilfælde gult blink ved skoler og fodgængerfelt. Det gule blink opsættes sammen med færdselstavlen.

Status for symboltest af vejtavler (DK) – Symboltest 2007.

Orientering om vejledning til instruktørens spørgeskema til skiltetest - vejledningen bruges til at stille spørgsmål til de personer som deltager i symboltesten.

Gennemgang af de symboler, tavler og vejforhold der indgår i testen. Resultatet af symboltesten forventes, at være færdigt ved udgangen af 2007. Se testrapporter på [www.vejregler.dk/vejregler/færdselsregulering/Trafikanter forståelse af færdselstavler](http://www.vejregler.dk/vejregler/færdselsregulering/Trafikanter%20forst%C3%A5else%20af%20f%C3%A6rdselstavler).

Ved symboltesten vil der sideløbende med den almindelig fremgangsmåde, samtidig bliver udført en lignende test på internettet. Såfremt resultatet af testen på internettet kan anvendes ved fremtidige symboltests, vil det være muligt, at gennemfører testdelen noget hurtigere og billigere i forhold til metoden der er anvendt hidtil.

Aftalt, at DK sender CD-R om symboltest 2007 til landene.

7. Næste møde

Afholdes den **27. - 28. august 2008** i Finland, HELSINKI

8. Meddelelser og eventuelt

Ingen.